

زبان‌شناسی (۴ نمره)

- ۱- چرا نمی‌توان واحد زبانی «نپیر» را تولید کرد؟
- ۲- برای پیدایش هریک از موارد زیر، از کدام نقش زبان بهره گرفته شده است؟
الف) دیشب به سیل اشک ره خواب می‌زدم / نقشی به یاد روی تو بر آب می‌زدم
ب) مرا در غم خود شریک بدان!
- ۳- براساس چه رابطه‌ای، می‌توان به معنای واژه‌ی «سیر» در عبارت زیر پی برد؟
«سیر را غم گرسنه نیست، هم‌چنان که سوار را غم پیاده.»
- ۴- در چه صورت معنای جمله‌ی زیر تغییر می‌یابد؟
«تنها فکر کردن می‌تواند راه‌گشای مشکلات باشد.»
- ۵- عبارت «آیا/ می‌توان شعری در مدح/ شقایق‌ها خواند؟» چه آهنگی دارد؟
- ۶- گروه اسمی «خندان چهره آن‌ها» را با توجه به قواعد هم‌نشینی اصلاح کنید.
- ۷- واژه‌ی مشخص شده‌ی بیت زیر در گذر زمان (از نظر معنایی) چه وضعیتی یافته است؟
«کف اندر دهانشان شده خون و خاک
همه گبر و بر گستوان چاک‌چاک»

نگارش (۵ نمره)

- ۱- عبارت «بیداری مسلمانان را فرا گرفته است.» را ویرایش کنید.
- ۲- چرا عبارت «آیا چگونه باید به پاسخ رسید؟» از نظر نگارشی نادرست است؟
- ۳- کتاب «چشمه‌ی روشن» از دکتر غلامحسین یوسفی جزء کدام‌یک از کتابهای مرجع است؟
- ۴- در مورد «پرواز و پرنده» یک بند ادبی بنویسید.
- ۵- بیت زیر را با جابه‌جایی مختصر، به نثر بازگردانی کنید.
«من از رویدن خار سر دیوار دانستم
که ناکس کس نمی‌گردد بدین بالانشینی‌ها»
- ۶- چه ویژگی‌هایی در نویسنده سبب می‌شود که یک زندگی‌نامه اعتبار داشته باشد؟

دستور (۸ نمره)

- ۱- در عبارت «خانه‌های ده تا چمنزار امتداد داشت.»:
الف) چند تکواژ و چند واژه وجود دارد؟
ب) تکواژهای وابسته کدامند؟
- ۲- هریک از جمله‌های زیر، چند جزئی و گذرا به چه هستند؟
الف) نوای آسمان به همه کس و همه چیز عظمت می‌بخشید.
ب) جامعه با تکرار نیرومند می‌شود.
- ۳- در عبارت زیر، کدام یک از اجزای جمله حذف شده است؟ به چه قرینه‌ای؟
«من گفتم: این چه بهتر که تو هم با ما همراه می‌شوی.»
- ۴- با توجه به عبارت «قنوس به آرامی به توده‌ی هیزم نشست.»:
الف) با افزودن تکواژ متعدی‌ساز، فعل جمله را متعدی کنید.
ب) جمله را به صورت مجهول بنویسید.
- ۵- افعال مشخص شده در عبارت زیر، از نظر زبان چگونه‌اند؟
«گاندی سال‌های زندگی‌اش را در پانسیون‌های ارزان‌قیمت گذراند و از معاشرت با سفیدپوستان روی برتافت.
- ۶- در گروه اسمی زیر، کدام واژه «صفت مضاف‌الیه» است؟ نمودار این گروه اسمی را رسم کنید.
«دیوار این باغ»
- ۷- با توجه به نوشته‌ی زیر:
«خانواده‌ام چادرنشین بودند و سراسر عمرشان را در چادر باز عشایری گذرانده بودند، بنابراین زندگی در اتاقکی تنگ برایشان دشوار بود.»

الف) زمان و نوع فعل «گذرانده بودند» چیست؟

ب) نام اجزای سازندهی واژهی «سراسر» را بنویسید.

پ) نوع واژه‌های «چادرنشین» و «اتاقک» از نظر ساختمان چگونه است؟

۸- از مصدر «گفتن» یک واژهی مشتق بسازید.

۹- با توجه به عبارت زیر:

«روستای ما کلاس ششم ابتدایی نداشت. ناچار می‌بایست ده فرسخ راه را پیموده، به شهر بروم.»

الف) هسته‌ی گروه اسمی مشخص شده چیست؟ نام وابسته‌های آن را بنویسید.

ب) «ممیز» کدام است؟

بیاموزیم و املا (۳ نمره)

۱- چرا به واژه‌های «حیات» و «حیاط»، واژه‌های «هم‌آوا» می‌گوییم؟

۲- اگر به واژه‌های زیر پسوند «ان» اضافه کنیم، کدام واژه‌ها به صامت میانجی نیاز پیدا می‌کنند؟

«دانا- دوست- درخت- تشنه- گوسفند»

۳- با توجه به معنی جمله‌ی زیر، کاربرد کدام واژه نادرست است؟ شکل صحیح آن چیست؟

«پس از به پایان رسیدن اقساط وام، با بانک تصفیه‌ی حساب کردم.»

۴- شیوه‌ی بیان عبارت زیر (با توجه به جابه‌جایی اجزای جمله) چگونه است؟

«بخوان به‌نام خدا»

۵- شکل صحیح املا‌ی واژه‌های نادرست را بنویسید.

عتاب و خطاب- توابع و لواحق- صیادت و بزرگی- مقام متبوع- قابل تعمل- تحلیل قوا- امر مطاع- تهجر و غرور

۶- در بخش مشخص شده شعر زیر، کدام فرآیند واجی اتفاق افتاده است؟

در فلق بود که پرسید سوار / خانه‌ی دوست کجاست؟

پاسخ سوالات امتحانی هماهنگ کشوری - شهریورماه ۱۳۸۴

زبان‌شناسی:

- ۱- چون واج‌های «ب» و «پ» بدون فاصله «مصوت» در کنار هم قرار دارند.
- ۲- الف) آفرینش ادبی (ب) ایجاد ارتباط (ایجاد حس هم‌بانی و همدلی)
- ۳- تضاد
- ۴- در صورتی که جای تکیه در واژه‌ی «تنها» تغییر کند. (تکیه روی هجای اول و یا روی هجای دوم باشد).
- ۵- خیزان
- ۶- آن چهره‌های خندان یا آن خندان چهره‌ها
- ۷- به کلی از زبان امروز حذف شده است.

نگارش:

- ۱- مسلمانان در همه‌ی کشورها بیدار شده‌اند.
- ۲- چون دو کلمه‌ی پرسشی «آیا» و «چگونه» در یک جمله آمده است.
- ۳- سرگذشت‌نامه (زندگی‌نامه یا شرح حال)
- ۴- فعالیت دانش‌آموزی
- ۵- خار سر دیوار به من یاد می‌دهد که بزرگی انسان به مقام و ثروت نیست بلکه به ارزش ذاتی او بستگی دارد.
- ۶- امانت - دقت

دستور:

- ۱- الف) ۱۰ تکواژ، ۷ واژه
 - ۲- الف) چهار جزئی، گذرا به مفعول و متمم
 - ۳- فعل اسنادی (شد، باشد، است) معنوی
 - ۴- الف) نشاند یا نشانید
 - ۵- ماضی ساده
 - ۶- این دیوار این باغ
 - ۷- الف) ماضی بعید (ب) اسم + وند + اسم
 - ۸- گویش، گفتار، گویه، گویا، گوینده
 - ۹- الف) کلاس، ششم (صفت شمارشی)، ابتدایی (صفت بیانی یا صفت نسبی)
- (ب) چادر نشین (اسم مرکب) اتاآک (اسم مشتق)
- (ب) سه جزئی، گذرا به مسند
- (ب) ققنوس (به آرامی بر توده‌ی هیزم) نشانده (نشانیده) شد.
- (ب) فرسخ

بیاموزیم و املا:

- ۱- چون تلفظ یکسان دارند ولی نوشتار و معنی آن‌ها با هم متفاوت است.
- ۲- دانا، تشنه
- ۳- تصفیه - تسویه
- ۴- بلاغی
- ۵- سیادت - تأمل - تجرّ
- ۶- فرآیند واجی افزایش